

Csapodi Csaba: A „Magyar Codexek” elnevezésű gyűjtemény (K 31–K 114) Bp. 1973. (A Magyar Tudományos Akadémia Könyvtára Kézirattárának Katalógusai, 5.) 133 l.

Az Akadémiai Könyvtár kéziratos állományát feltáró katalógusok sorában — Balázs Béla, Zalka Máté hagyatéka, a Vörösmarty- és Csokonai-levelezés, az Ady- és a Bolyai-gyűjtemény után — most az a kollektív kerület földolgozása, mely a régi magyar irodalom kutatói részéről a legnagyobb érdeklődésre tarthat számot. A füzet eredménye is, megmutatója is annak a derekas rendezés és feltáró munkának, mely az utóbbi esztendőkből tudományos életünk e műhelyében folyt, s melynek nyomán új, egységesebb és áttekinthetőbb arculatot kapott többek között a „Magyar Codexek” nevű szak is. Ez az idők folyamán meglehetősen vegyes tartalommal telítődött fel, ezért most ésszerűen kiiktatták belőle az újabb korú, ma már kevésbé értékes másolatokat (ezek az anyagnak több mint felét tették), kiegészítették néhány különleges értékű darabbal, a magyar nyelvemlékekkel (1550 előtti magyar nyelvű oklevelek, magyar szövegeket tartalmazó kódexek, ősnymtatványok stb.).

84 kötetet foglal most magában a gyűjtemény. Első a Besztercei Szójegyzék, utolsó a famózus Rohonci-kódex, közül pedig — hogy csak néhányat említsünk — Vér András menedéklevele, a Guary-kódex, a Gyöngyösi-, a Virginia-, a Czech- és a Lányi-kódex, az Érsekújvári-kódex, Molnár Albert autográf versei, Wathay énekeskönyve, a Detsi-kódex, Beniczky Péter versei, a Wittnyédy—Zrinyi-leveleskönyvek, a Victorisz-kódexek, Petrőczy Kata Szidónia versei, Cserei saját kezű Históriaja és jegyzőkönyvei.

Az érték maximális részletességre és pontosságra kötelezte az összeállítót, aki e kötelezettségének maradéktalanul eleget is tett. Annál is örvendesebb ez, mert a leírt kötetek túlnyomó többségéről eddig nem volt modern igényeket kielégítő leírásunk, tekintélyes részéről pedig semmilyen sem. (A kiadvány természetéből következőleg a sajtóhibák elkerülhetetlenek: forgalmi 7. lap, *precaltrum* 8. lap, a következőzön S- - -pta nyilvánvalóan S[*cri*]pta; Szantpáli 32. lap; a mutatóban Czenstochowa. A névmutató számai sem föltétlenül pontosak: Sasvári Dezső 79. lap, Szerémy Illés 69. lap; — persze, nem böngészünk végig.) A címadatok és a kötet szorosan vett bibliográfiai leírása után minden tétel tájékoztat az írás, a díszítés, a kötés, a keletkezés helye felől, ismerteti az egyes részeket tartalmát, megadva a kezdő és záró szavakat, megjegyezve a részletre vonatkozó különös tudni-

valókat. A tétel második része alaposan — olykor kisebb tanulmányhoz illő alapos-sággal — értekezik a posszessorokról, a kötet történetéről, levéltári forrásokról is utalva, felsorolja a kiadásokat, a kötetre és a benne foglalt egyes darabokra vonatkozó, lehetőleg teljes irodalmat. (Egyik-másik tétel több lapra terjed.) Ez egyben súlyos adósságokra is figyelmeztet: még nincs nyelvemlékeink mindegyikéről kiadás (K-38, 48, 49, 50, 52); igen sok írás — a legfontosabbak közül is — nyolcvan-száz évvel ezelőtt vagy még régebben látott utóljára napvilágot (K-31, 33, 35, 36, 39, 40, 45, 46, 47, 51, 52, 100. stb.); nem egy akad, melyről a tudományos irodalom egyáltalán nem vagy alig vett tudomást (K-38, 44, 48—52, 53/III, 57, 60, 63, 73, 75, 93, 97, 103—105, 106. stb.). Az is elgondolkoztató, mily kevésbé tudunk „betörni a világpiacon” azzal a készlettel, amit szerte Európában szívesen fogadnának. A nemzetközi érdekű szövegek túlnyomó többségét csak magyar szempontból tártuk föl, az idegen nyelvű közleményeket az újunkon összeszámolhatjuk, az anyagot hasznosító külföldi kutató meg éppenséggel alig-alig akad.

A kötetet kísérő apparátus a legszükségesebbre szorítkozik. Névmutató van (külön a tulajdonosokról meg a scriptorokról), van egy konkordancia a régi és az új jelzetek között. Itt valamivel több nem értett volna. Nincs mutató a kezdősorokról, legalább a versekéről. Többnyire hiányoznak az utalók (Somorja—Samarja), holott a régies és modern írásmód különbsége (Beokeni—Bekény, Zeghedinus—Szegedi és számos hasonló) a külföldi olvasó számára egyes neveket szinte föltalálhatatlanná tesz. Az idézett incipit- és explicit-szövegek mutatkozásában is van némi következetlenség (Aranyszájú Sz. János a 14. lapról megtalálható, Alexander Magnus a 8.-ról nem, a személynevek általában föllelhetők, a helynevek nem). Mindez, persze, kevésbé lényeges. A magyar antikvitás kutatói egy ezután már nélkülözhetetlen kézikönyvvel gazdagodtak, s föltámadt a remény arra, hogy a többi — régi anyaggal hasonlóképpen gazdag — könyvtárunk számára sem lesz lehetetlen ilyen tárgyú és színvonalú kiadvány közreadása. *Kulcsár Péter*

Chronica Hungarorum. Finita Bude A. D. 1473 in uigilia penthecostes per Andream Hess. Hasonmás kiadás. Utószót írta: Soltész Zoltánné. Fordította: Horváth János. Bp. 1973. Magyar Helikon — Európa K. 138, XVII. l. 67 faksz. levél

A magyarországi könyvnyomtatás félezer éves évfordulója alkalmával számos kiadvány látott napvilágot, amely ezzel a neve-